

Підсумки діяльності кредитних установ станом на 30.09.09

Станом на 30.09.09 до Державного реєстру фінансових установ було внесено інформацію про 879 кредитних установ, у тому числі про:

- 821 кредитну спілку;
- 29 інших кредитних установ;
- 29 юридичних осіб публічного права.

Довідково:

кредитна спілка – неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки;

кредитна установа – фінансова установа, яка відповідно до Закону України „Про державне регулювання ринків фінансових послуг” має право за рахунок залучених коштів надавати фінансові кредити на власний ризик;

фінансова установа – юридична особа публічного права – фінансова установа, яка створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування й уповноважена надавати фінансові послуги.

Результати діяльності кредитних установ за 9 місяців 2009 року показують уповільнення рівня ділової активності та значне зниження темпів приросту показників діяльності кредитних установ (табл. 1).

Динаміка основних показників діяльності кредитних установ

Кредитні установи	Станом на 30.09.07	Станом на 30.09.08	Станом на 30.09.09	Темпи приросту, %	
				станом на 30.09.08/ станом на 30.09.07	станом на 30.09.09/ станом на 30.09.08
Кредитні спілки					
Кількість зареєстрованих кредитних спілок (на кінець періоду)	784	819	821	4,5	0,2
Кількість членів КС (тис. осіб)	2 226,6	2 649,3	2 330,6	19,0	- 12,0
Кількість членів КС, які мають внески на депозитних рахунках на кінець періоду (тис. осіб)	134,5	174,0	119,2	29,4	- 31,5
Кількість членів КС, які мають заборгованість за кредитами (тис. осіб)	636,2	632,0	443,9	0,7	- 29,8
Загальні активи (млн. грн.)	5 092,0	6 278,6	4 504,3	23,3	- 28,3
Кредити, надані членам КС (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	4 371,5	5 615,7	4 023,4	28,5	- 28,4
Внески членів КС на депозитні рахунки (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	3 363,4	4 142,4	3 036,3	23,2	- 25,7
Капітал (млн. грн.)	1 450,8	1 718,1	1 036,3	18,4	- 39,7
Інші кредитні установи					
Кількість зареєстрованих кредитних установ (на кінець періоду)	7	16	29	128,6	81,3
Загальні активи (млн. грн.)	508,8	2 866,8	3 170,9	463,4	10,6
Капітал (млн. грн.)	168,3	131,3	766,6	- 22,0	484,0
Обсяг виданих кредитів на звітну дату (млн. грн.)	348,5	2 574,1	2 073,8	638,3	- 19,4
Юридичні особи публічного права					
Кількість зареєстрованих юридичних осіб публічного права (на кінець періоду)	26	29	29	11,5	-
Загальні активи (млн. грн.)	1 418,7	2 455,1	4 322,9	73,1	76,1
Капітал (млн. грн.)	108,3	370,4	449,9	242,0	21,5
Обсяг виданих кредитів на звітну дату (млн. грн.)	1 133,4	2 226,2	2 678,2	96,4	20,3

За результатами звітнього періоду, як і раніше, більшість кредитних спілок (425) об'єднувала відносно невелику кількість членів – до 1000 осіб. Так, станом на 30.09.09 розподіл за кількістю членів кредитні спілки зображено на рис. 1.

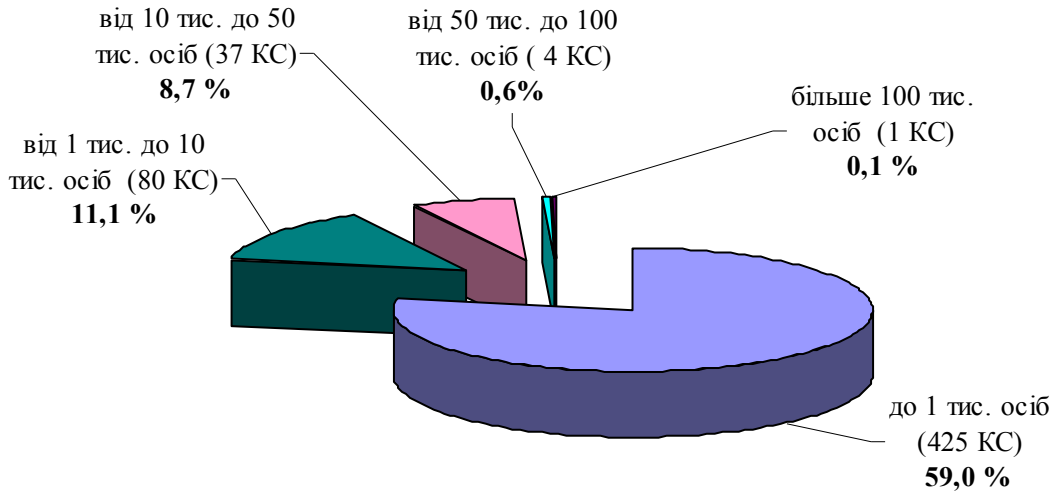

Рис. 1. Групування кредитних спілок за кількістю членів станом на 30.09.09 (за даними, поданими 720 кредитними спілками)

Станом на 30.09.09 **кількість членів кредитних спілок** становила **2 330,6 тис. осіб**, з яких 443,9 тис. осіб, або 19 % – члени КС, які мають діючі кредитні договори, та 119,2 тис. осіб (5,1 %) – члени спілок, які мають внески (вклади) на депозитних рахунках (рис. 2).

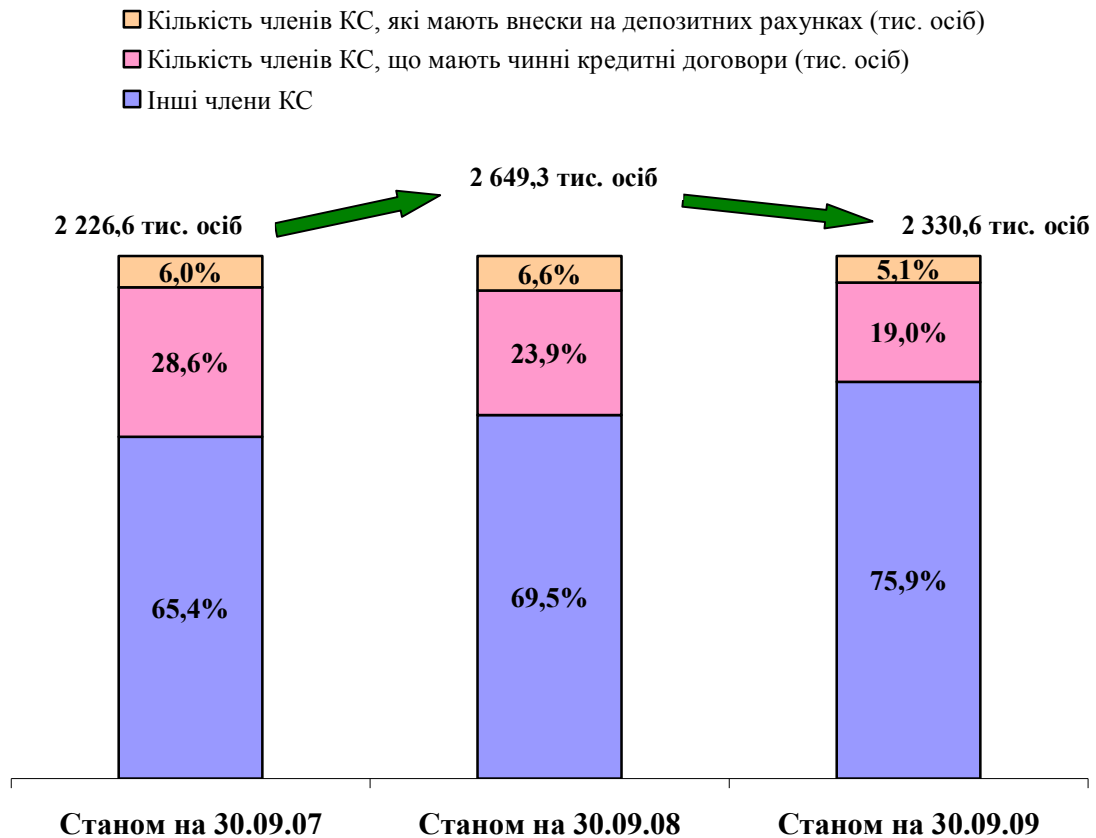

Рис. 2. Динаміка кількості членів кредитних спілок

Як видно з рис. 2, станом на 30.09.09 зменшилась питома вага кількості членів, які мають діючі договори внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки, а також членів, які мають діючі кредитні договори. Водночас збільшилася частка кількості інших членів кредитних спілок, які не користуються фінансовими послугами, які можуть надавати кредитні спілки, але залишаються їх членами.

Характерною ознакою нинішньої ситуації в кредитно-фінансовій системі є те, що позичальники мають великі обсяги заборгованості перед кредитними спілками. Останнім надзвичайно важко розв'язати таку проблему традиційними методами - працюючи індивідуально з кожним конкретним проблемним кредитом, оскільки чисельність боржників вимірюється сотнями, а іноді й тисячами. Зважаючи на такі обставини, кредитні спілки активно користуються послугами колекторських компаній, бюро та агенств.

Повернені боржниками кредити допоможуть кредитним спілкам відновити довіру своїх вкладників, адже ці грошові кошти дадуть змогу кредитним спілкам розрахуватися за своїми зобов'язаннями перед вкладниками та почати кредитувати населення, попередньо запровадивши нову, більш жорстку, кредитну політику.

Незважаючи на значне скорочення обсягів кредитування кредитними спілками, як і в попередні роки, найбільшим попитом користуються споживчі кредити, частка яких складає 41 % або 1 654,9 млн. грн. (рис. 3). Значну частку мають комерційні кредити та кредити, видані на інші потреби. Кредитування ведення селянських та фермерських господарств, як і в попередні періоди, має незначну частку в загальному обсязі виданих кредитів.

Загалом структура кредитів за видами не зазнала великих змін. Кредитні спілки, враховуючи низьку платоспроможність позичальників, значно зменшили об'єми кредитування, ввели більш жорсткі умови для надання кредитів та санкції у разі неповернення їх позичальниками.

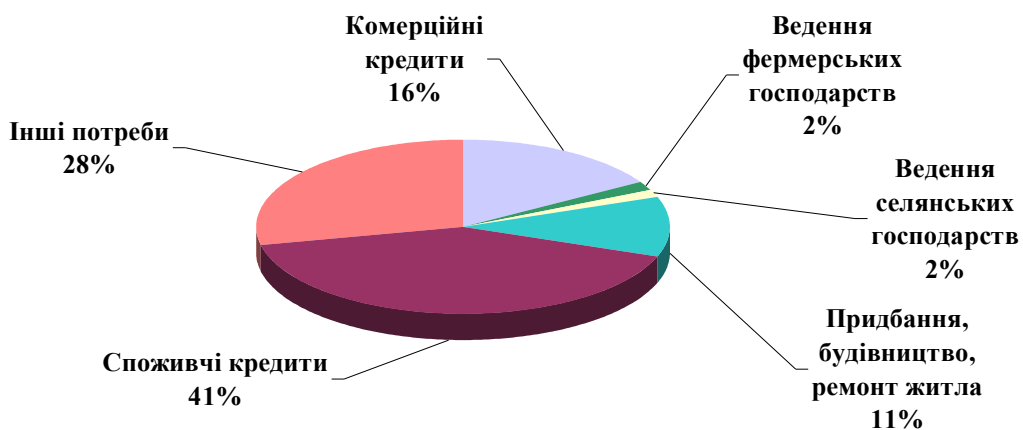

Рис. 3. Структура кредитів за видами станом на 30.09.09.

У цілому система кредитних спілок України станом на 30.09.09 демонструвала зниження показників діяльності в порівнянні з минулими періодами (рис. 4).

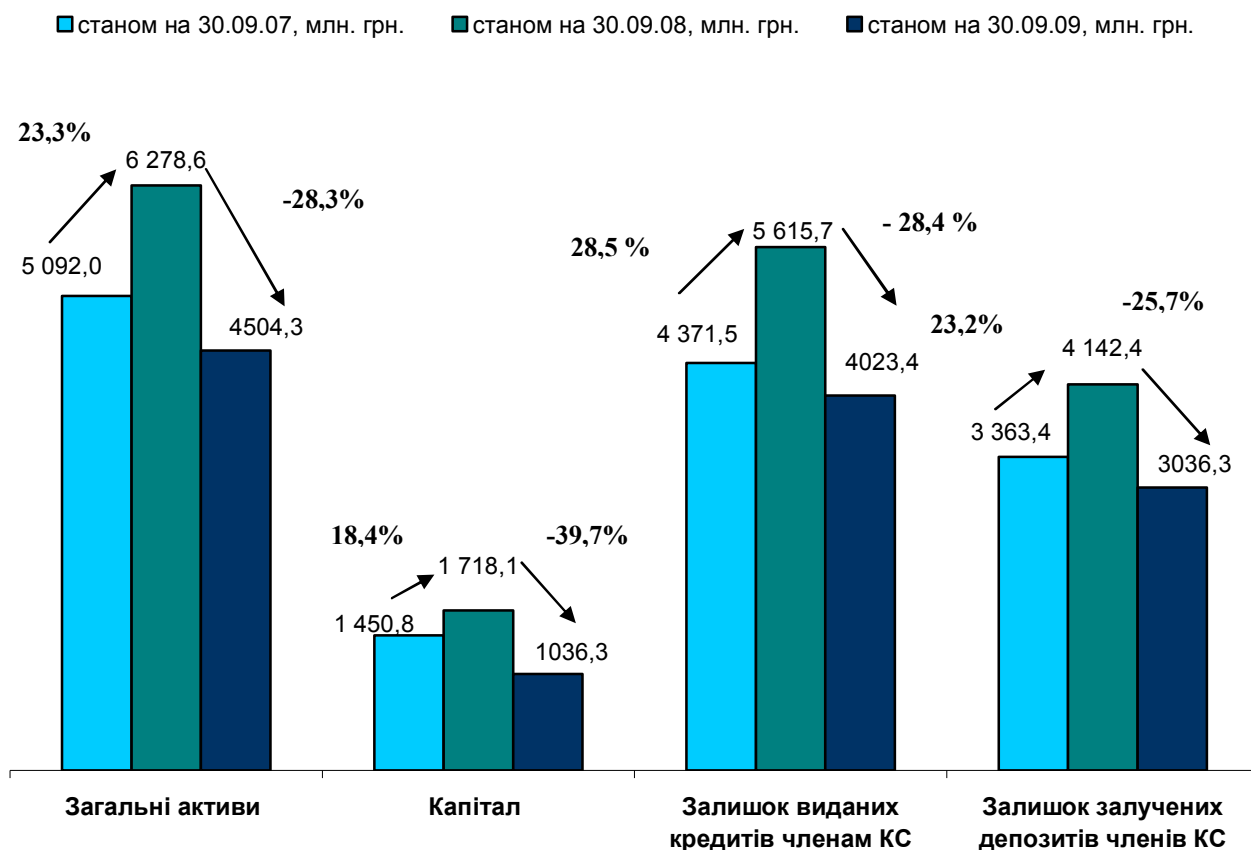

Рис. 4. Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок

Загальний **обсяг активів** кредитних спілок станом на 30.09.09 становив **4 504,3 млн. грн.** порівняно з аналогічним періодом 2008 року зменшився на **28,3 %** (станом на 30.09.08 становив 6 278,6 млн. грн.).

Загальний обсяг капіталу кредитних спілок станом на 30.09.09 становив **1 036,3 млн. грн.** Найбільшу питому вагу в його структурі становив пайовий капітал (799,3 млн. грн.).

Загальна сума заборгованості **443,9 тис. членів** КС, що мали діючі станом на 30.09.09 кредитні договори, становила **4 023,4 млн. грн.**, тобто в середньому кожен член - позичальник кредитної спілки на кінець періоду мав 9,1 тис. боргу по кредиту.

Певна частина кредитних спілок з метою підтримки ліквідності, утримання фінансової стабільності та підвищення рівня захисту членів кредитних спілок, а також задля здійснення кредитування особливо вразливих в умовах кризи категорій позичальників потребує рефінансування.

На відміну від банків та їхніх вкладників, в Україні не передбачено механізму відшкодування громадянам коштів, внесених у кредитні спілки у вигляді внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки.

Держфінпослуг спільно з учасниками ринку кредитних спілок розробила спеціальну Антикризову програму для ринку кредитних спілок, яка передбачає заходи з протидії наслідкам фінансової кризи в діяльності кредитних спілок.

Інші кредитні установи

Активи інших кредитних установ станом на 30.09.09 становили **3 170,9 млн. грн.**, порівняно з аналогічним періодом попереднього року збільшилися на 10,6 % (станом на 30.09.08 становили 2 866,8 млн. грн.).

Капітал інших кредитних установ збільшився майже в 5 разів і станом на 30.09.09 дорівнює **766,6 млн. грн.** (станом на 30.09.08 – 131,3 млн. грн.). Залишок виданих кредитів іншими кредитними установами станом на 30.09.09 становив **2 073,8 млн. грн.**

Основні показники діяльності кредитних установ та їх динаміка зображені на рис. 5.

■ станом на 30.09.07, млн. грн. ■ станом на 30.09.08 млн. грн. ■ станом на 30.09.09, млн. грн.

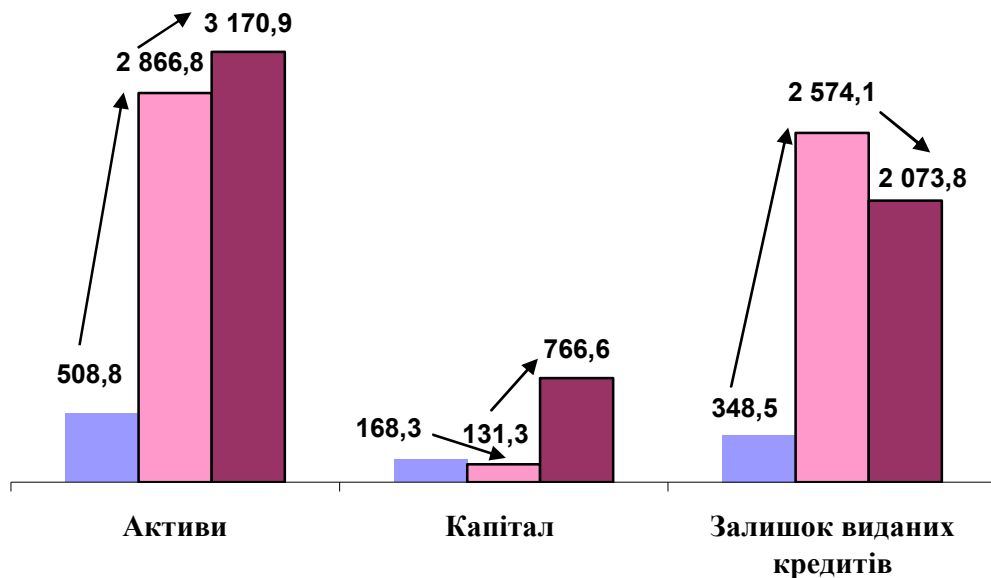

Рис. 5. Динаміка основних показників діяльності кредитних установ

Стрімкий ріст активів кредитних установ та обсягів кредитування станом на 30.09.08 порівняно з аналогічним періодом 2007 року (станом на 30.09.07) пов'язаний, перш за все, із зростанням кількості зареєстрованих установ, а також появою на ринку фінансових послуг великих „гравців”, основним напрямком кредитної діяльності яких стало автокредитування.

Динаміка основних показників діяльності кредитних установ станом на 30.09.09 показує зростання і надалі рівня ділової активності та темпів приросту показників діяльності кредитних установ. Кількість зареєстрованих кредитних установ збільшилася на 81,3 % і станом на 30.09.09 становить 29 кредитних установ (станом на 30.09.08 становила 16 кредитних установ). Зменшилися обсяги кредитування кредитними установами в основному через низьку платоспроможність позичальників.

Юридичні особи публічного права

Активи *юридичних осіб публічного права* станом на 30.09.09 становили **4 322,9 млн. грн.**, що свідчить про зростання на 76,1% порівняно з аналогічним періодом 2008 року (станом на 30.09.08 становили 2 455,1 млн. грн.).

Залишок виданих юридичними особами публічного права кредитів станом на 30.09.09 склав **2 678,2 млн. грн.**

Діяльність фінансових установ - юридичних осіб публічного права має тенденцію до збільшення активів, капіталу та обсягів кредитування. Наочно це простежується на рис. 6

■ станом на 30.09.07, млн. грн. ■ станом на 30.09.08 млн. грн. ■ станом на 30.09.09, млн. грн.

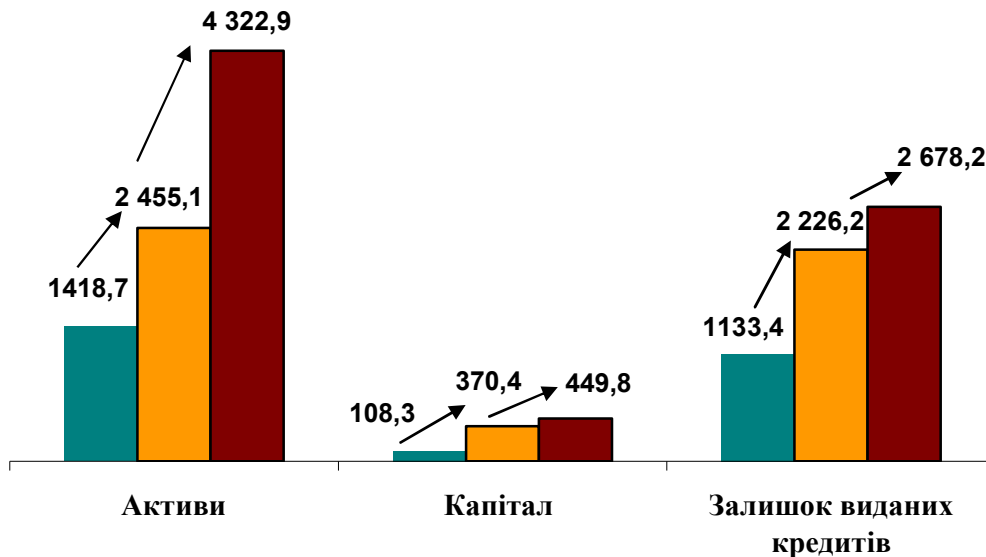

Рис. 6. Динаміка основних показників діяльності юридичних осіб публічного права

Постійне зростання пояснюється, перш за все, випуском юридичними особами публічного права цінних паперів та розміщенням емітованих цінних паперів. Саме емісія цінних паперів сприяла постійному росту не лише активів, але й інших показників діяльності, які безпосередньо пов'язані з випуском. Залучені від розміщення кошти спрямовані юридичними особами публічного права на виконання своїх статутних завдань. Таким чином, збільшуються і обсяги виданих кредитів, станом на 30.09.09 залишок виданих кредитів становив 2 678,2 млн. грн., що на 20,3 % перевищує показник минулого року (станом на 30.09.08 склав 2 226,2 млн. грн.).

У цілому, інші кредитні установи та фінансові установи – юридичні особи публічного права поступово і впевнено займають своє місце на ринку фінансових послуг. Динаміка основних показників діяльності свідчить про їх розвиток та попит на фінансові послуги, які надаються зазначеними установами.